

ANTANAS VIENUOLIS

UŽKEIKTIEJI VIENUOLIAI

ANTANAS VIENUOLIS

UŽKEIKTIEJI VIENUOLIAI

VILNIUS 1978

ILIUSTRAVO RIMTAS TARABILDA

© Ilustracijos, leidykla „Vaga“, 1978

Niekados dar Gruzijos nebuvo ištikusi tokia didelė nelaimė, o gruzinai taip nusilpę, kaip tais sunkiaisiais laikais. Buvo tai visų baisiausioji gadynė iš visos gan nelinksamos Gruzijos istorijos. Ir jei Gruzija nebuvo tada, tai, pasak senelių ir žmonių dainų, tik buvusi tokia dievo valia.

Nesuskubo dar gruzinai išvyti iš savo šalies turkų ir šiaurės kalnėnų, kai iš pietų įsibrovė su didele kariuomene pats Persijos padišachas ir, keliose kautynėse nuveikęs gruzinus, artinos į Gruzijos sostines Mcchetą ir Tbilisį. Turkai ir šiaurės kalnėnai, išgirdę apie gruzinų kariuomenės žlugimą, grįžo atgal ir vėl ėmė plėsti ir deginti šalį.

Tikėtis iš kur nors pagalbos gruzinai negalėjo. Visi jų kaimynai buvo musulmonai, didžiausi gruzinų krikščionių priešai. Beliko tik atsiduoti dievo globai ir nugalėti priešą arba mirti kovos lauke. O gruzinai anais laikais tam tik ir gimdavo.

Kiekvienas vyras, kuris tik sugebėdavo valdyti kar-
dą, palikęs namus ir nenudirbtus laukus, eidavo, pasi-
ėmęs ginklus, ant priešo, o moterys, vaikai ir seneliai
slėpdavosi neįeinamųjų miškų tankmėse ir stačių kalnų
urvuose. Dienomis tada Gruzija būdavo panaši į tyru-
mas, o naktimis šen bei ten tviskėdavo ir gesdavo kru-
vinį gaisrų atspindžiai, mirgėdami įvairiomis spalvomis
snieguotose kalnų viršūnėse.

Netrukus pasirodė ties Tbilisiu pirmieji padišacho
kareivių būriai, o rytojaus dieną atvyko ir pats valdo-
vas su visa savo kariuomene. Kaip audra užpuolė per-
sai nesuskubusias susirikiuoti gruzinų eiles ir pirmąsias
jų klote išklojo, bet kitos jėgos dar visą dieną grūmėsi
su daug kartų didesne persų galybe ir tik vakarop, ga-
lutinai suardytos ir nugalėtos, pasitraukė ir užsidarė
Mcchete ir Tbilisio tvirtovėje Metechė. Ištisą naktį be
perstojo daužė įnirtę persai tvirtovių sienas, veržės į
vidų, šimtais lipo ant sienų ir šimtais lavonų krito at-
gal. Tik anksti rytą buvo paimtas Mcchetas, o dieno-
vidy griuvo ir Tbilisio tvirtovė Metechas, kur buvo
užsidarę patys narsieji kariai su savo kunigaikščiais.
Nors tvirtovės sienos griuvo, tačiau išlikusieji gruzinai
nutarė gyvi nepasiduoti ir, susisplėtę didžiajame Metecho
bokšte, guldė šimtus persų. Kiek tik jų įsiverždavo į
vidų, tiek išmesdavo gruzinai lavonų, kad būtų erčiau
grumtis ankštuose bokšto tarpsieniuose.

Per visą grumtynių laiką padišachas, didelės minios ma-
žesniųjų chanų ir bekų apsuptas, stovėjo ant Mta-Cmin-
dos kalno ir nekantriai laukė persų laimėjimo. Bet sau-
lė leidos vis žemyn ir žemyn, o ant Metecho vis dar
tebeplevėsavo Gruzijos vėliava. Tada įtūžęs padišachas
nusiuntė kelis bekus pranešti vyriausiajam kariuome-

nės vadui, kad jei iki saulei nusileidžiant nesuplevėsuosianti ant Metecho bokšto musulmonų pranašo vėliava, tai jis liepsiąs savo tarnams išrėžti jam iš nugaros diržą.

Bet ir tai negelbėjo.

Juo pikčiau veržėsi persai į bokštą, juo karščiau juos atgal stūmė gruzinai. Prieš saulei nusileidžiant, vyriausiasis persų kariuomenės vadas, pamatęs, kad bokšto nepaimsiąs, šoko nuo Metecho sienų į putojančias Kurės bangas ir nusiskandino, o bokštas tik ryto metu buvo paimtas, kai pats padišachas ėmė kariuomenei vadovauti.

Nugalėjęs gruzinus ir užėmęs abi jų sostines, Mccheta ir Tbilisį, padišachas iš pradžių iškilmingai padėkojo Alachui už krikščionių nugalėjimą, o paskui pasiskelbė visos Gruzijos valdovu ir, apsigyvenęs Metече, vienas gruzinų cerkves griovė, kitas pavertė mečetėmis, kanokino krikščionis ir varu vertė juos musulmonais. Išlikusiems gruzinams ir miestų seniūnams paskelbė, kad jei jie per keturias dienas ir per keturias naktis nepristatysią jam dviejų maišų aukso, dešimties tūkstančių arklių ir tūkstančio skaisčiausių mergaičių, tai ten, kur pereisiąs jo arklys, šimtą metų žolė nebeaugsianti.

Pristatyti dešimt tūkstančių arklių, nors vargiai, bet įstengė gruzinai, o apie tūkstantį skaisčiųjų mergaičių bei du maišus aukso ir svajoti negalėjo, nes ne tik visas skaisčias, bet ir bent kiek gražesnes mergaites buvo jau išrankioję turkai, lezginai ir kiti šiaurės kalėnai; o auksą vieni gruzinais per ilgą kovos metą visai buvo išleidę, kiti slėpė jį kalnuose ir miškuose, ir tokiu trumpu laiku niekas jo pristatyti negalėjo.

Gruzijos kalnuotojoj šiaurėj, kur devynis mėnesius per metus žemė esti sniegu apklota, ant sunkiai prieinamos kalno viršūnės, Kazbeko papėdėje, stovėjo senas, turtingas šventosios Ninos vienuolynas. Ne vieną kartą buvo kreipęsi gruzinai į šventosios Ninos vienuolius, ir ne vieną kartą gelbėjo brolija savo tėvynę nuo didelių nelaimių, — čia pini-gais, čia sumaningais patarimais. Ir šiuo žygiu gruzinai nutarė kuo veikliausiai kreiptis į savo gelbėtojus.

Bet tuo laiku sunku buvo juos pasiekti. Visi kalnai, per kuriuosėjo į vienuolyną siauri takeliai, buvo dar apdengti gilių giliausio sniego, ir dažnai atsitikdavo, kad sniegynai užgriūdavo aūlus, užklodavo miškus, ke-lius. Nežiūrint to, atsirado keli narsuoliai, gimę ir auge kalnuotojoj šiaurės Gruzijoje, kurie, pasiėmę raštus į šventosios Ninos vienuolius ir prisikrovę ant asilų mais-to, šiltų drabužių, virvių ir kitų reikalingų laiptoti po kalnus daiktų, leidosi į netolimą, bet sunkią ir pavo-jingą kelionę. Didelė žmonių minia ir dvasininkai, pa-lydėję juos iki snieguotųjų kalnų, meldamies pasiliko apačioj laukti jų laimingai pargrįžtant.

Dvi dienas ir dvi naktis lipo narsūs gruzinai į kalnus ir tik trečiąją vidunaktį, privargę, nušalę, išalkę, nu-stoję pakeliui didžiosios dalies savo draugų ir gyvulių, kurie nukrito į bedugnes, pasiekė kalno viršūnę ir pa-sidūzgeno į vienuolyno vartus.

Reveikiai įsileido juos į vidų nusigandę vienuoliai, nes niekados dar šiuo metu nebuvo jų aplankęs nė vienas žmogus; dargi aršūs ingušai ir laiptotojai chevsurai niekados šiuo metu vienuolyno nepuldavo.

Ištisus devynis mėnesius vienuoliai būdavo atskirti nuo viso pasaulio. Užtat viduvasarį, kada aptirpdavo žemesniųjų kalnų sniegas ir nyslūgdavo ledynų upeliai, vienuolyną aplankydavo daugybė žmonių ir sunešdavo daug pinigų ir maisto, kurio užtekėjo brolijai visiems metams. Per tuos tris mėnesius ne tik gruzinai vykdavo būriais ir visais takais į šventosios Ninos vienuolyną, bet lankydavo jį ir kitų krikščioniškųjų šalių žmonės: atkeliaudavo net tolimosios Graikijos ir Balkanų gyventojai. Per tuos mėnesius dieną ir naktį skambėdavo vienuolyno varpai, degdavo žvakės ir būdavo laikomos pamaldos. Kaip trys dienos prabėgdavo tie trys mėnesiai, ir vienuoliai nepastebėdavo, kaip vėl ateidavo nuobodi žiema.

Pirmajam sniegui kalnuose iškritus, visi maldininkai skubėdavo nusileisti nuo kalno žemyn, ir vieną dieną nebelikdavo vienuolyne nė vieno svetimo žmogaus. Išlydėję paskutiniuosius maldininkus, sueidavo visi vienuoliai į didįjį bokštą ir ten pasimeldę skaitydavo ir skirstydavo suneštąsias dovanas bei auksą, o suskaitę ir sutvarkę, slėpdavo jas vienuolyno landynėse.

Nuobodžios būdavo vienuoliams žiemos. Kartu su

žmonėmis išskrisdavo iš vienuolyno pastogių ir visi paukšteliai. Skrisdavo jie į pietuose visados žaliuojančius, mėlyno ūko aptrauktus klonius, kurie nuo vienuolyno kalno viršūnės buvo panašūs į jūras su daugybe iš vandens kyšančių uolų ir salų. Iš kitų trijų šonų aplink vienuolyną stovėjo amžinai snieguoti kalnai su Kazbeku viduryje, tyravo mėlyni ledynai ir tartum milžinų rogių išvažinėti sniego laukai, tarp kurių tęsėsi giliai įsirėžusios tarpukalnės ir juodavo gilios bedugnės. Savaitėmis degdavo tada saulės spinduliuose tyras, amžinai baltas kalnų sniegas.

Ilgas valandas žiūrėdavo vienuoliai, grožėdavos stebuklinga gamta ir negalėdavo atsigėrėti jos skaistumu. Ypač mėgdavo jie gėrėtis sniego spingsėjimu saulei tekant, kada nubalusios kalnų viršūnės staiga, lyg ko susigėdusios ar didžiai pradžiugusios, pradėdavo rausti, besimaudydamos spindulių vilnyse, mirgėti visomis vavyrykštės spalvomis ir kloti ilgus šešėlius.

„Šventas, šventas viešpats dievas, dangaus ir žemės leidėjas..." — iškilmingai, apsalusia širdimi, giedodavo tada brolija, o pats vyriausias vienuolis laikydavo ištiesęs rankas viršum Gruzijos ir laimindavo nuo kalno visą šalį ir žmones. Vaidendavos tada vienuoliams, kad ir skaisčiosios kalnų viršūnės bei nebylės uolos, ir šniokščią kalnų upeliai pritaria jiems ir drauge garbina iškilniojo Kaukazo kūrėją.

Retkarčiais išeidavo brolija po kalnus pasivaikščioti. Išeidavo dvejetais, giedodami šventąsias giesmes, bet, paėjęję kiek tolėliau nuo vienuolyno ir radę tinkamą vietą, susikurdavo ugnį, kepdavo šašlykus, išsitraukdavo iš po skverną odinius vyno maišiukus ir imdavo linksmintis. Nežinia iš kur atsirasdavo ir sudundėdavo

saasas, vienu metu pritardavo jam zurna, graudi čianura ir skardus pidlipitas...

Štai išėjo iš vienuolių būrio vienas ir kraipydamasis ėmė šokti lezginką... Išėjo antras, dailiai pakėlė ant galvos dešiniąją ranką, nuleido žemyn akis ir, grakščiai mindamas kojomis, o kairiąją ranka plevėsuodamas nežinia iš kur paimta moteriška čadra, vilioja pirmąjį kaip juodakę gruzinaitę...

„Tra, ta, ta, ta, ta, ta, taa...” — verkia po kalnus graudi čianura, ir užkimusiu balsu pritaria jai zurna.

„Viens, du, trys; viens, du, trys...” — ploja delnais vienuoliai, pritardami saaso dundėjimui.

„Lalalaa... lalaa...” — spiegia pidlipitas, tartum stengdamasis visus peršaukti.

Nebeiškėsdavo tada ir vyriausiasis vienuolis. Ir jo širdis imdavo tankiau plakti, senas kraujas gyslose virpėti; pakėlęs vyno taure, imdavo šokti ir jis. Dar smarkiau plodavo tada delnais visi vienuoliai, ir dar žiauriau spiegdavo pidlipitas. Tada jau visus apimdavo pats smagumas: rékaudavo, šūkaudavo, liedavo be pasigailėjimo vyną ir, vienas kito įsitvėrę, šokdavo...

Išbaidyti iš savo lizdų ir iškile į padangę ereliai lyg stebėdamies raižydavo orą viršum besilinksminančių vienuolių; baikščios laukinės ožkos ir taurai būriais blaškydavosi po ledynus, nesurasdami sau vietos...

Bet štai sugausdavo vienuolyno varpai. Vienu akimirksniu nutildavo muzika ir šūkavimai. Vienu metu sustodavo vienuoliai ir lankstydamiesi imdavo žegnotis ir melstis...

Vėl skambėdavo kalnuose šventosios vienuolių giesmės, ir vėl tvarkingai dvejetais grįždavo broliai į vienuolyną...

Bet daug daugiau būdavo nuobodžių dienų, dargi baugių, kai, iš visų pusių apsiausti debesų ir apnešti sniego, kelias savaites negalėdavo vienuoliai nė kojos per slenkstį iškelti. Kai įsitaisys, būdavo, siausti kalnuose pūga, kai ims pustyti nuo Kazbeko sniegą, nešioti tarpukalnėmis ir drabstyti ant vienuolyno sienų; kai ims, būdavo, kaukti ir švilpti aplinkui vėjas, kai ims ant Devdarako traškėti ledynas, tai... baugu tada būdavo, ir vaidendavos persigandusiai brolijai, kad iš visų pusių apsiautusias jų buveinę piktosios dvasios ir kad, sukdamos ir kaukdamos aplinkui, jos norinčios nuversti vienuolyną nuo kalno į bedugnes arba jį sniegu užnešti. Dienomis ir naktimis dejuodavo tada brolija, meldavos ir laukdavo, kada liausis siautusi pūga. Nebežinodavo tada jie, kuomet diena, kuomet naktis. Daug stebuklų ir neišaiškinamų atsitikimų tada patirdavo atskirtieji: tai varpai patys savaime imdavo skambėti, tai ant aukurų žvakės, niekieno nedegamos, užsižiebdavo, tai už langų vėlės žmogaus balsu imdavo prašyti vienuolius maldų ir plėstis į vidų... Meldavosi tada brolija, pasninkaudavo ir ilgas valandas gulėdavo kryžiumi ant žemės. Ne vienas vienuolis tada atsimindavo savo gimtinę ramiuose Gruzijos kloniuose, kur niekados nebūdavo nei sniego, nei tokių baisių pūgų; atsimindavo linksmas jaunatvės dienas, gražias, kitados mylėtas mergeles... Ne vienas tada pasigailėdavo pasižadėjęs dievui tarnauti šiame vienuolyne ir išsižadėjęs visų šio pasaulio malonumų...

Bet pūga praeidavo, o atkutę vienuoliai turėdavo daug darbo, kol atkasdavo nuo vienuolyno sienų sniegą, kol pasitaisydavo sudraskytus stogus, išvartytus kryžius...

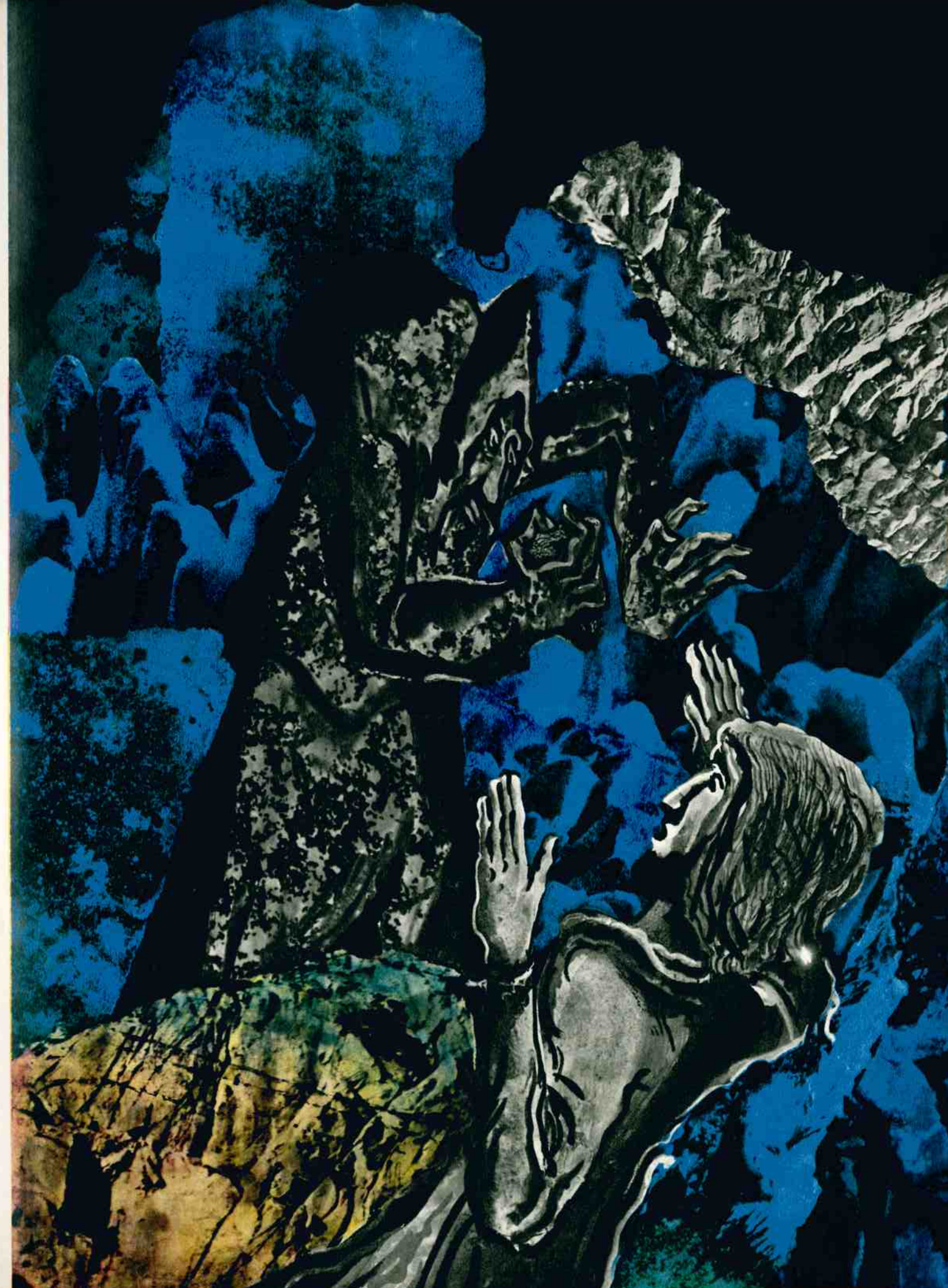

Jau buvo geras vidunaktis, kai vienuoliai, įvairiais klausimais ir mėginimais pažinę tikruosius gruzinų pasiuntinius, įsileido juos į vidų. Pasiuntiniai, gavę iš vyriausiojo vienuolio palaiminimą, tuoj, nepalsydamį didello nuovargio ir alkio, ėmė pasakoti apie baisią, iš visų pusių gruzinus užklupusią nelaimę ir su ašaromis meldė broliją kuo veiklausios pagalbos.

Išklause pasiuntinių, visi vienuoliai suėjo į didelį, slaptąjį vienuolyno rūsį, kuriame buvo paslėptas aukso, ir ten pradėjo tartis, koku būdu išgelbėjus iš pražūties tėvynę. Ilgai nesvarstę, be ginčų, visi vienu balsu nutarė kuo veikliausiai atseikėti du maišus aukso, atiduoti pasiuntiniams ir dargi patys palydėti juos nuo kalno.

Bet kai atkasė vienuoliai geltoną žibantį auksą ir ėmė pilstyti į maišus, staiga pagailo jiems prakeiktojo metalo, ir pradėjo tarp savęs jie tartis, ar nepasitenkintų padišachas vienu maišu, ar nepasisektų jo permaldauti, visai aukso nedavus, rasit, galima būtų išgelbėti tėvynę kitais keliais... Ir pagaliau nusprendė — aukso visai neduoti, bet kuo skubiausiai išnešti jį į kalnus ir paslėpti ten po amžinuoju sniegu, o pasiun-

tinliams pranešti, jog visame vienuolyne neatsiradę dar-
gi vieno maišo aukso.

„Bene pirmą kartą naikina ir degina gruzinų kraštą
jų priešai musulmonai? Argi vieną kartą nuniokota
Gruzija iš kraujo ir pelenų pakilo ir vėl pražydo?..“

Taip, sąžinės graužiami, ramino patys save vienuoliai
ir pilstė į maišiukus po tiek aukso, po kiek galėjo
kiekvienas panešti. Netrukus visas auksas buvo supils-
tytas į tiek maišiukų, kiek buvo vienuolių. Padėję vie-
nas kitam užsiristi maišelius ant pečių ir užsigesinę
švyturius, tyliai išėjo jie už vartų, pamiršę prieš tokį
pavojingą žygį ne tik pasimelsti, bet ir persižegnoti.

Pirmas ėjo vyriausiasis vienuolis ir pats savo ranka
atrakinėjo ir užrakinėjo slaptųjų vienuolyno landynių
vartelius. Išėję už vartų ir apsižvalgę nakties tamsoje,
buvo jau besileidžią nuo kalno žemyn, tik staiga prieš
juos išaugo kaip iš po žemių vienas pasiuntinių ir, pa-
matęs vienuolius su maišeliais, stvėrė vyriausiąjį už
rankos ir baimės bei nustebimo balsu paklausė:

— Tėve, ką darai?!

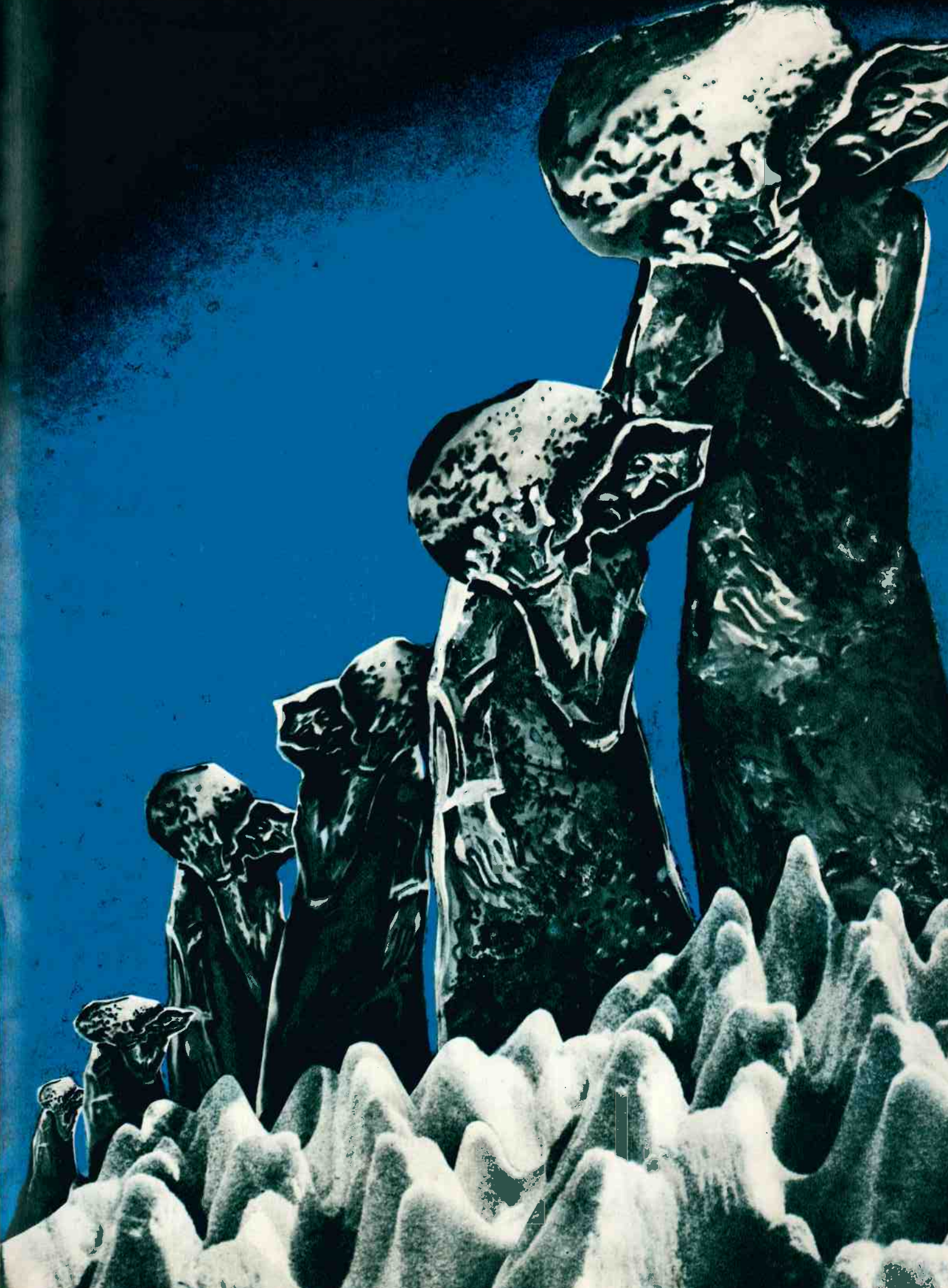
Bet nesuskubo jis pabaigti paskutinio žodžio, kai vie-
nas vienuolių įsmeigė jam į krūtinę peilį ir nustūmė
nuo kalno.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — suriko nelaimin-
gasis, krisdamas nuo kalno į bedugnę.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — įvairiais balsais
atkartojo kalnai nakties tamsumą.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — atsiliepė kalnams
bedugnės ir tarpukalnės.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — silpnas aido at-
balsis užbaigė ir patvirtino apačioje, ten, kur iš po le-
dynų krikė Devdarakas ir dauboje užė Amyluša.

Apčiuopomis, vienas kitam padėdami ir vienas kitą palaikydami, tik jiems žinomais keliukais ėmė leistis nuo kalno aukso nešini vienuoliai.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — be paliovos skambėjo vienuolių ausyse.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — kalbėjo kiekvienas sniego gabalėlis, riedėdamas iš po jų kojų į pakalnę.

Pasiekę „Viešpaties piršto“ uolą, prie kurios kitados linksmindavos, norėjo vienuoliai, nusimetę sunkius aukso maišus, sėstis pasilsėti, bet staiga suplasnojo sparnais uolos viršūnėje pelėda ir, klykdama keistu, baisiu balsu, dingo nakties tamsoje.

— Prakeikti būkite! Prakeikti... — išgirdo tame riksmo šurpo apimti vienuoliai.

Kaip padūkę, prisispaudę maišus, pasileido jie bėgti per ledyną, nebepaisydami nei kelio, nei savo draugų, risdamies uolomis, nerdamies į sniegą, šokinėdami per plyšius ir griuvinėdami ant slidaus ledo.

Sukaite, nuvargę, pasiekė vienuoliai Čcherio kalną. Čia vyriausiasis, sunkiai alsuodamas, pasibėgėjo savo draugams į priešakį, norėdamas į juos prabilti ir nuraminti, bet apakusi brolija parstūmė jį ir dar greičiau ėmė kopti į aukštumas.

Pažvelgė atgal atsikėlęs vyriausiasis vienuolis ir nustebo: toli toli pietuose keliuose vietose žėravo dideli gaisrai, ir plati raudona pašvaistė buvo užėmusi visą akiratį. Tai padišachas, nesulaukęs iš gruzinų atsakymo, pradėjo niokoti ir deginti šalį.

— Viešpatie, pasigailėk! — nusiminusiu balsu suriko vyriausiasis, tik dabar supratęs, ką padaręs.

Balsu šaukdamas, pasivijo jis savo draugus ir, ranką

ištises, parodė į raudoną nuo gaisrų dangų. Vienu metu sustojo vienuoliai, susispietė į krūvą ir, nusimimo apimti, pradėjo vaitoti. O įžiūrėję, kad ugnis sklaistosi kaskart plačiau, vėl pasileido kopti aukštyn ir blaškytis po ledyną.

Nuo Arčkordo kalno viršūnės pamatė vienuoliai vienos liepsnos apimtą Gruziją, o rytuose, kaip prieš saulei tekant, nuo gaisrų raudoną Kazbeką, kurio viršūnėje kybojo prie kryžiaus prikaltas Kristus, išmeigęs akis į liepsnojančią kraštą.

Vyriausiasis vienuolis, išvydęs tokį baisų reginį ir didelį stebuklą, numetė maišą, nuleido rankas ir, kaip stabo ištiktas, sustiro vietoje. Penki vienuoliai suklaupė eile žemėje, du kniūpsti sukniubo ant maišų, du parpuolė aukštiekninki, trys, tartum vienas už kito slėpdamies, sustingo vietoje, o visi kiti susispietė į vieną gurguolį ir apsigobė galvas vienu dideliu apsiaustu.

Tada, atsikreipęs į vienuolius, tarė nuo kryžiaus Kristus:

— Per amžius prakeikti būkite, vienuoliai! Per amžius prakeikti būkite, pralieję nekaltą savo brolių kraują ir pamilę auksą labiau už savo artimą! Per amžius stovėkite dienomis suakmenėję toje pačioje vietoje, per amžius varkite naktimis, tąsydami po kalnus prakeiktąjį metalą! Vargas jums, prakeiktieji, jei jus, per naktį Kazbeko viršūnės nepasiekusius, nušvies saulės spindulys ar pamatys žmogaus akis. Vargas tada, sakau jums, prakeiktieji, vargas!

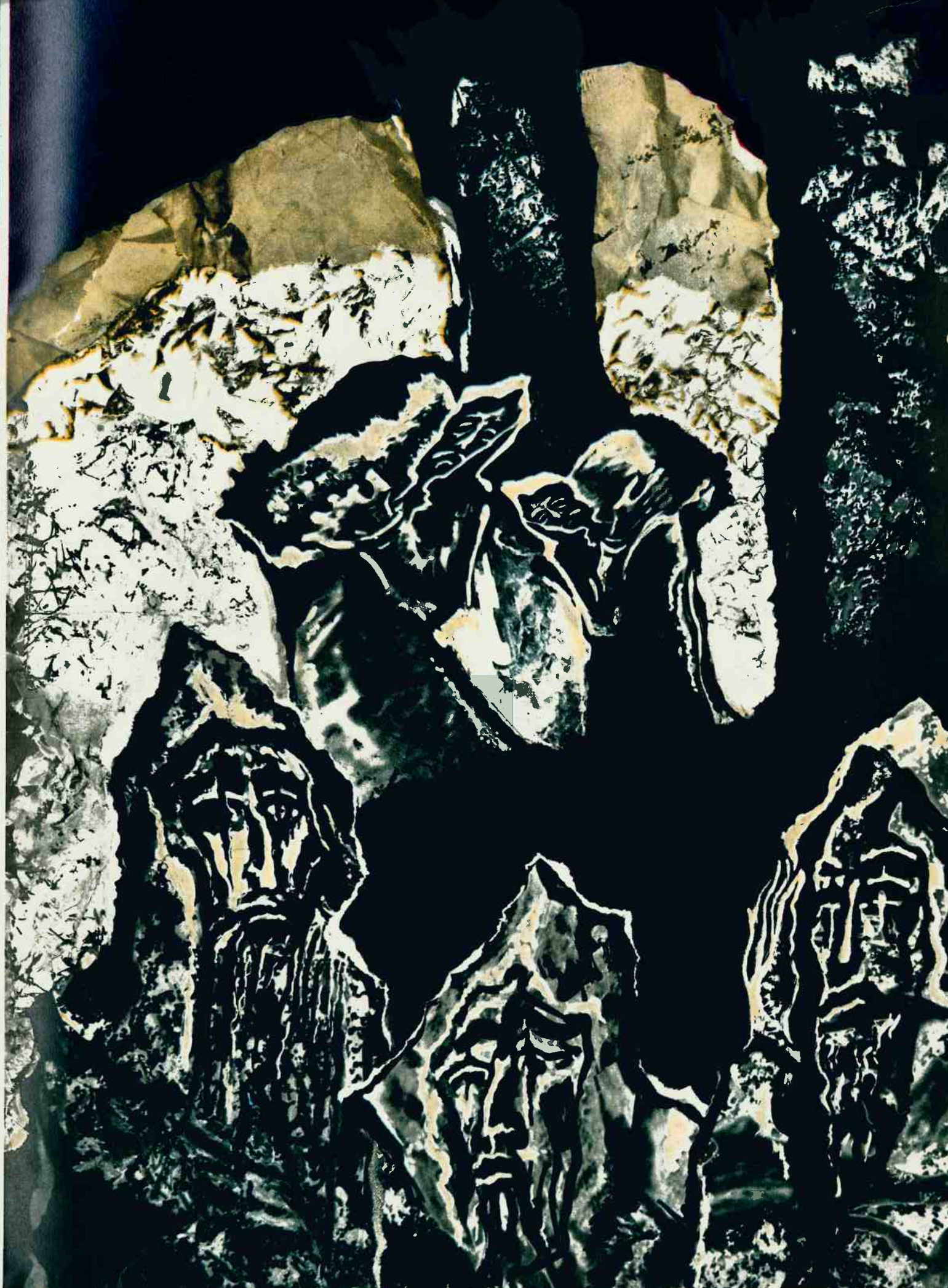
Taip taręs, Kristus išnyko, o Kazbeko viršūnė dar labiau paraudo nuo naujai ugnies apimtų Gruzijos aulų ir apžėrė raudonais savo sniegų atspindžiais jau suakmenėjusių vienuolių statulas.

Daug daug nuo tų laikų jau amžių praėjo, daug daug Kaukazo upėmis ir vandens nubėgo. Daug kartų per tą laiką persai Gruziją degino ir siaubė, daug kartų ir Persija, gruzinų padegta, liepsnojo. Iš šventosios Ninos vienuolyno, iš Tbilisio ir Mccheto tvirtovių tik griuvėsiai beliko. O užkeiktieji vienuoliai, pavirtę akmenimis, ir šiandien tebestovi toje pačioje vietoje, kur juos prakeikė Kristus, ir šiandien tebevargsta naktimis, tąsydami po kalnus prakeiktąjį auksą. Ir dabar artimųjų aūlų gyventojai naktimis girdi, kaip užkeiktieji, vilkdami savo auksą į Kazbeko viršūnę, sunkiai alsuoja, verkia ir dejuoja. Girdi, kaip bastosi nelaimingieji po snleguotus laukus, slidinėja ledynuose, laipioja plikomis uolomis. Girdi, kaip skamba vienuolių maišeliuose prakeiktasis auksas ir kaip krinta iš po jų kojų akmenys, snlegas ir ledas, kurie padaro kalnėnams daug pragaišties.

Kai kada užkeiktieji, besikarstydami po kalnus, nuverčia netyčia tokią didelę uolą arba ledo gabalą, jog nuo jų kritimo net visos apylinkės kalnai sudreba. Visų pavojingiausia tuose kalnuose anksti rytą, prieš pat dieną, kada vienuoliai, nepasiekę Kazbeko viršūnės ir pastebėję rytuose aušrą, galvotrūkčiais bėga į savo vietas.

Baugu darosi kalnėnams, kai retkarčiais praplyšta kurio nors vienuolio maišas ir pasipila iš jo po ledyną prakeiktasis metalas. Didelis tada kyla triukšmas ir nelaimingojo vienuolio verksmas, nuo kurio netgi pačius drąsiuosius kalnų vadovus ima šiurpas. Iki aušros rankioja paskui vienuoliai po ledyną auksą, skaito jį ir dėlioja į maišus. Dar neprasisklaido kalnuose rūkai, o užkeiktieji jau stovi savo vietose ir vėl laukia nakties su tikra viltimi pasiekti Kazbeko viršūnę, paslėpti ten auksą ir nors kartą atsidusti po tiek amžių bergždžio darbo.

Graudu ir baugu šiandien šitose tyrumose, visų pamirštuose kalnuose. Kiekvienas gruzinas didžiai nuliūsta, pamatęs ant kalno, debesims prasiskyrus, vienuolyno griuvėsius ir suakmenėjusių užkeiktųjų vienuolių statulas. Niekas jų nesigaili, niekas nemini, ir niekas už juos nesimeldžia. Tik amžinieji keleiviai, šaltieji debesys, lanko retkarčiais vienuolyno griuvėsius ir, pasigailėję suakmenėjusių vienuolių, glamonėja juos, bučiuoja, klausinėja. Bet išklausę, nepravirkę ir nė žodžio nepratarę, šalti, paniurę traukia toliau į amžinąją kelionę. O žiaurūs kalnų vėjai, tyčiodamies vienuolių kančiomis, kaukia, staugia aplinkui, barsto jiems į akis sniego smiltis ir per amžius niūniuoja vienatone nusiminimo dainą.

1906 m.

V Y R E S N I A M M O K Y K L I N I A M A M Z I U I

ИБ № 436

АНТАНАС ВЕНУОЛИС. ПРОКЛЯТЫЕ МОНАХИ. На литовском языке. Художник
Римтас Тарабила. Издательство «Вага», Вильнюс, пр. Ленина 50

ANTANAS VIENUOLIS. UZKEIKTIEJI VIENUOLIAI. Redaktorė D. Montvilienė. Techn. redaktorė B. Šlivinskienė. Korektorė M. Raudonikienė. Duota rinkti 1977.VI.2. Pasirašyta spaudai 1978.I.4. Leidinio Nr. 8754. Giliaspaudinis popierius, formatas 60×90¹/₈ — 2 pop. l. = 4 sp. l.; 4 leid. l. 50 000 egz. Užsak. Nr. 903. Kaina 30 kp. Kaina celofanuotu viršeliu 45 kp. „Vagos“ leidykla, Vilnius, Lenino pr. 50. Spaudė K. Poželos spaustuvė, Kaunas, Gedimino 10

V 70803—149 122—77
M852(10)-78

L2
Vi76

Kaina 30 kp

Kaina celofanuotu viršeliu 45 kp